

Folketingets Finansudvalg

Bilag	Journalnummer	Kontor
	403.Vestbalkan.2-04	Naboskabsprogrammet 7. marts 2005

- a. Udenrigsministeriet anmoder i nærværende skrivelse om Finansudvalgets tilslutning til, at der i finansåret 2005 gives tilsagn på i alt 50 mio. kr. til fremme af erhvervsudvikling og beskæftigelse i Kosovo.

Forslaget medfører ikke merudgifter i forhold til det beløb, som allerede er bevilget på finansloven til det bilaterale naboskabsprogram.

- b. *Baggrund*
Udenrigsministeriets Naboskabsprogram har som umiddelbart formål at fremme åbne, demokratiske retssamfund baseret på en stabil politisk og økonomisk udvikling i EU's nabolande mod øst og sydøst, herunder Kosovo.

En af de største udfordringer i Kosovo er at fremme økonomisk udvikling og skabe arbejdspladser. Arbejdsløsheden skønnes, at være mellem 40 og 60 pct. og særligt unge og etniske minoriteter er ramt. Skabelse af økonomisk vækst og arbejdspladser vil bidrage til at mindske emigration fra Kosovo, fremme repatriering og minoritetsintegration samt styrke stabilitet og muligheder for en holdbar løsning på spørgsmålet om Kosovos fremtidige status. Kosovos regering, FN's fredsbevarende operation i Kosovo (UNMIK), EU, Verdensbanken og andre internationale donorer peger alle på behovet for hurtigt at øge vækst og beskæftigelsesmuligheder.

Udenrigsministeriet har allerede den 07/12-2004 ydet en bevilling på 3,7 mio. kr. til fremme af jobskabelse for arbejdsløse unge. UNDP gennemfører projektet i samarbejde med Kosovos regering og lokale myndigheder.

Fremme af erhvervsudvikling i overgangsøkonomier som Kosovo kan på kort sigt bedst ske ved at fremme små og mellemstore private virksomheders investeringer. Der er i Kosovo stor aktivitet i denne del af den private sektor. Imidlertid savner mange små private virksomheder, der voksede op i 1990'erne, adgang til kredit.

Fagbevægelsen i Kosovo spiller en vigtig rolle for den vanskelige privatiseringsproces. Her er der brug for at opbygge fagbevægelsens juridiske

ekspertise, så den dels kan varetage arbejdernes interesse, dels kan spille en konstruktiv rolle i omlægningen til markedsøkonomi.

Siden 1999 er der etableret en række mikrofinansieringsinstitutioner, MFI, som yder små lån til kunder. Disse står for omkring 10 pct. af de samlede udlån i Kosovo. Institutionerne er veldrevne og i vidt omfang finansielt og institutionelt bæredygtige. På mindre end 4 pct. af deres udlån er der udestående tilbagebetalinger. Det er bedre end for de traditionelle banker i Kosovo.

Imidlertid kan MFI'erne under den nuværende lovgivning ikke modtage indlån, og de mangler kapital til udlån.

Projektbeskrivelse

Det overordnede formål med projektet er en vedvarende stigning i profitable investeringer i små og mellemstore virksomheder, herunder landbrug, som vil hjælpe med til at øge beskæftigelsen.

Et direkte formål er en varig stigning i udlån fra MFI til små og mellemstore produktionsvirksomheder, herunder landbrug og etniske minoriteter i områder med mangelfuld adgang til kredit. Der vil blive taget særligt hensyn til kvinder. Andre mål er forbedret effektivitet i MFI-sektoren, bedre servicering af etniske minoriteter samt øget samarbejde mellem MFI'er og erhvervsudviklingsprogrammer i Kosovo samt med organisationer, der arbejder med repatriering af flygtninge. Dette skal medvirke til, at iværksættere, der modtager træning fra erhvervsudviklingsprogrammer eller genetableringsstøtte fra flygtningeorganisationer, får bedre mulighed for at få lån fra MFI'er.

Der vil blive indgået aftaler om kapital til udlån med fire MFI'er. Tre af MFI'erne vil desuden modtage støtte til at etablere sig i områder med serbiske og andre minoriteter. Pengene til udlån skal koncentreres om større lån (mellem 30.000-300.000 kr.) hvor lånevilkårene afhænger af den produktion, der lånes ud til. I aftalerne vil MFI'erne forpligte sig til konkrete – stigende – mål for lån til etniske minoriteter og til kvinder samt miljøhensyn. MFI'erne måler effekten af lån på beskæftigelsen i de virksomheder, der modtager lånene. Penge til udlån vil blive fordelt til MFI'erne i forhold til deres samlede udlån.

Såfremt MFI'erne opfylder målene ved udgangen af projektet i 2007 eller 2008 forventes lånemidlerne fra Danmark at blive konverteret til egenkapital til fortsat udlån til små og mellemstore virksomheder. MFI'erne vil herefter enten alene eller ved at fusionere kunne søge registrering som banker og dermed fremme konkurrencen i den finansielle sektor i Kosovo.

MFI'erne har dannet en organisation, Association of Microfinance Institutions of Kosovo - AMIK, som arbejder på at fremme vilkårene for MFI'er samt organisere erfaringsudveksling, træning af medarbejdere mv. AMIK vil modtage støtte til at gennemføre træningskurser for MFI-

medarbejdere. Støtten vil også gå til at sikre et samarbejde med de erhvervsudviklingsprogrammer i Kosovo, som bl.a. EU og USA gennemfører og med Dansk Flygtningehjælp og andre organisationer, der bistår med reparation af flygtninge. AMIK vil som led i dette arbejde afholde seminarer og udarbejde informationsmateriale på serbisk og albansk, som kan fordeles til flygtninge fra Kosovo i nærområderne, Danmark og andre steder.

Projektet vil blive fulgt af en international konsulent, som vil besøge projektet hvert kvartal. I 2006 vil der blive gennemført en midtvejs gennemgang af projektet. En afsluttende gennemgang vil blive gennemført i 2007 med henblik på at vurdere, om MFI'erne har levet op til målsætningerne i aftalerne og med henblik på afslutning af projektet.

Der afsættes i budgettet et mindre beløb til at styrke fagbevægelsen som partner i privatiseringsprocessen samt en reserve til eventuelt andre aktiviteter, der viser sig nødvendige for at opfylde formålet med projektet.

Budget

Det samlede budget for støtten er 50 mio. kr. over tre år, der vil blive afholdt over § 06.11.19.30. Naboskabsindsatser på Balkan, i Kaukasus, Moldova og Tyrkiet.

Agency for Finance in Kosovo, AfK	4,3 mio. kr.
Beselidja/Zavet Micro Finance, BZMF	8,0 mio. kr.
Foundation for International Community Assistance, FINCA	11,8 mio. kr.
Kosovo Enterprise Programme, KEP	20,9 mio. kr.
Association of Microfinance Institutions of Kosovo, AMIK	0,6 mio. kr.
<u>Støtte til tilbagevendte og fagforeninger samt reserver</u>	<u>4,4 mio. kr.</u>
<u>I alt</u>	<u>50,0 mio. kr.</u>

Væsentlige risikoelementer

Den væsentligste risiko er, at den politiske stabiliseringsproces i Kosovo bliver afsporet. Det kan i givet fald skade MFI'ernes muligheder for at sikre sig tilbagebetaling af eksisterende lån og for at yde nye lån.

- c. Sagen forelægges Finansudvalget, da der er tale om en bevilling under Naboskabsprogrammet, hvor totaludgiften overstiger 5 mio. kr.
- e. Under henvisning til ovenstående anmoder Udenrigsministeriet om Finansudvalgets tilslutning til, at der i finansåret 2005 afgives tilsagn på i alt 50 mio. kr. til fremme af erhvervsudvikling og beskæftigelse i Kosovo.

Tilsagnet vil blive afholdt under § 06.11.19. Bilateralt naboskabsprogram.

- f. Finansministeriets tilslutning foreligger.